

DRŽAVA, TRG IN EKONOMSKI RAZVOJ

Ekonomija ZDA predstavlja model »prostega podjetja«, kjer tekmovalnost proizvede firmi učinkovitost in dinamiko (ta pa proizvede ekonomsko rast). Država naj se ne vmešava; če pa že, naj vsili tekmovalnost in pogodbenost. Danes rast novih trdov ne načrtujejo le podjetniki. Pomagajo jim javne in privatne institucije. Pligstein poudari, da se te aktivnosti ne morejo zgoditi brez vlade in trdnih družbenih struktur, ki bi jih podpirale.

Obstajata dve primarni moči, ki izoblikujeta strategije podjetij. **Prvo** je obnašanje drugih tekmecev (konkurentov), **druga** pa je vlada (država), ki definira, kaj je (ne)tekmovalno obnašanje med firmami.

Menedžerji iščejo trdne vzorce interakcij z konkurenčnimi podjetji. Firme druga do druge razvijejo pričakovanja → to poveča produktivnost. Npr. Coca Cola in Pepsi na trgu dominirata že od 50-ih. Imata dobro oglaševanje, vsak tedenske akcijske cene pijač.

3 glavne poti, ki dobro vplivajo na trg (u.s. government; država).

- 1) vlada izoblikuje pravila, ki determinirajo; kako se bodo izoblikovali davki, regulira zaposlitve, vsili vzorce, regulira kompetenco, kreditiranje, lastništvo
- 2) vlada se lahko obnaša kot kupec produktov, dobavitelj, investitor raziskav. Spodbuja komercializacijo uporabnih produktov (sponzorira raziskovanje na univerzah)
- 3) izoblikuje pravila; tako favorizira močnejše akterje na TDS. Veliko je danes zasebnih firm. Vlada zgradi javno in privatno infrastrukturo; ta daje možnost za vzpon drugih firm in industrij

2 glavna razvoja v ameriški ekonomiji!

- 1) pojav »Shareholder value«: VREDNOST ZA DELNIČARJE
- 2) Silicon Valley: SILICIJEVA DOLINA (inovacije, računalniška industrija)

Oba pojavi sta bila vdelana v vseobsegajočih socialnih odnosih; vlada je odigrala zelo važno vlogo pri teh aktivnostih.

VREDNOST ZA DELNIČARJE

Koncept se nanaša na firme, kako razumeti odnose med menedžerji (menedžmentom), upravnim odborom (korporacijami) in trgi kapitala, kjer lastniki kupijo firme in prodajajo svoje deleže. Glavna ideja je, da služba menedžerjem zagotavlja največje profite za njihove delničarje.

Trg je pod kontrolo korporacij (trg korporacijskega nadzora). Bistveno je kako lastniki in menedžerji iščejo priložnosti za povečanje svojega profita. Koncept vrednosti za delničarje je idealiziran koncept kako naj bi trg pravilno deloval. Lastniki in menedžerji, ki vedo kako pridelati profit, naj ohranijo pravico nad njihovim premoženjem. Kadar pa menedžerji ne pridelajo dovolj profita, padajo cene delnic in tako naj drugi menedžerji in lastniki prevzamejo kontrolo nad premoženjem in poskušajo pridobiti profit.

Ta koncept predvideva več institucionalnih potez.

- 1) na mestu morajo biti prava pravila in zakonodaja; pravila o zaščiti pravic delničarjev, o vladnih praksah, o nasilnih prevzemih
- 2) kapital naj bo v rokah delničarjev-» gre za razpršeno lastništvo. Firme so kontrolirane s strani družin, bank, vlad; tako vsi akterji določajo kaj se dogaja z njihovim premoženjem.

ZDA je ena izmed najbolj industrializiranih družb. Začetki razpršenosti tega kapitala segajo v 30-leta. Takrat so banke prišle v krize. Zato so si zbrale v katero smer se bodo usmerile; ali bodo investicijske, komercialne... po 2.sv.v. pa so delnice postale dostopne vsem. Firme so tako postajale vse manj odvisne od bank; denar so začeli pridobivati tudi iz drugih virov.

Firme korporativnega trga začnejo sodelovati z investitorji. Ne gre za naravno sodelovanje, ampak država mora delovati v tej smeri -»s političnimi reformami lahko dosežemo tak trg. V Evropi in preostalem svetu še vedno banke kontrolirajo korporacije (razpršenost lastnikov; veliko delničarjev). V Nemčiji in Japonski je drugačna slika. Imamo znane lastnike. Ti so na tekočem kako podjetje deluje, ti upravljajo z njim. Ne prihaja do nepravičnih prevzemov podjetij.

Carterjeva in Reaganova administracija....

Razvila pogled, da je vlada preveč intervenirala v produkte in trg. Poskušala sta zmanjšati njeno vlogo. Reaganova administracija je hotela spodkopati kar je ostalo od združenja.

SILICIJEVA DOLINA

Razvila se je kot spontana reakcija podjetnikov na koncu 20.st. zaradi ekspanzije informacijske tehnologije. Trge ustvarjajo firme, ki so med seboj dobro povezane, bolj hitro se odzivajo na spremembe, izkoriščajo vse prednosti te tehnologije, so inovativne. Firme se spreminjajo iz dneva v dan; podpirajo vseživljenjsko učenje, »odprte firme«.

Država odigrala veliko vlogo pri ustvarjanju S.D. Vlada in podjetja so močno povezana. Financirala je raziskave, je kupec produktov, ustanovitelj raziskav.

4 tokovi inovacij

1: 2.sv.v. in hladna vojna: radio, radar

2: integrirano okrožje (circuit?)

3: računalnik (1970)

4: internet

To je pojmovanje kontrole, ki definira strukturo vršilcev dolžnosti in izzivalcev. »Odprtost« je ena glavnih značilnosti stalnih trgov. Fligstein pravi, da če podjetja ne morejo kontrolirati trga z patenti, je njihova najboljša rešitev odprt trg.

DRŽAVE, TRGI, EKONOMSKA RAST

V Ameriki je bilo veliko pomanjkanje konkurenčnosti med podjetji. Vendar sam koncept »Shareholder value« ne govori o konkurenčnosti. Gre za to, da bi se vsa podjetja bolj finančno naravnala. Ker če neka firma ne bi mogla nekega produkta prodati, bi izbrala lažjo pot. Tisti produkt bi umaknila s prodaje (in ne bi hotela narediti tisti produkt konkurenčen ostalim).

Ekonomija ZDA: vlada in firme naj bodo ločene, narediti firme, ki bodo konkurenčne (tekmovalnost), deregulacija TDS. Vendar avtor še enkrat poudari, da so vlada in firme močno povezane. Ideja, da so vse države grabežljive, ni samo produkt teorije racionalne izbire. Gre tudi za učenjaški in politični interes. Učenjaki so se začeli zanimati tudi za druge države; kako je možno, da se je Japonska razvila v tako kratkem času. Tudi nemška ekonomija je občudovana (neokorporativistični politični sistem): majhne firme, formalno sodelovanje med delovno sili in kapitalom, fleksibilna specializacija. Poleg tega, da se država

vmešava na trg, da tudi več pozitivni stvari. Trošenje denarja na račun izobrazbe, zdravstvene oskrbe, komunikacij, infrastrukture. Država proizvaja politično stabilnost, trden monetarni sistem, zanesljivo vlado